

เลขที่.....

ประโยคธรรมศึกษาชั้น[]ตรี [✓]โท []เอก ระดับ []ประถม [✓]มัธยม []อุดม

วิชา เรียงความแก้กระทู้ธรรม

สอบในสนามหลวง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

	ยสฺส ปาปํ กตํ กมฺมํ กุสเลน ปิถียติ
	โสม โลก ปภาเสติ อพฺภา มุตฺโต ว จนฺติมา.
	ผู้ใดทำกรรมชั่วแล้ว ละเสียได้ด้วยกรรมดี ผู้นั้นย่อมยัง
	โลกนี้ให้สว่าง เหมือนพระจันทร์พ้นจากเมฆหมอกฉะนั้น
	บัดนี้ จักได้อธิบายขยายความแห่งพุทธศาสนสุภาษิตที่ยกขึ้นเป็นบทเบื้องต้นนั้นเพื่อเป็น
	แนวทางแห่งการศึกษาและแนวทางแห่งการปฏิบัติ โดยสมควรแก่อัตภาพและธรรมเป็นลำดับไป
	ดำเนินความว่า ผู้ใดทำกรรมชั่วแล้ว ละเสียได้ด้วยกรรมดี พระพุทธศาสนาสอนให้เข้าใจ
	ในกรรมนั้น ไม่ได้สอนให้คนกลัวกรรม เป็นทาสกรรม หรืออยู่ใต้อำนาจกรรม แต่สอนให้รู้จักกรรม ให้
	ควบคุมกรรมของตนในปัจจุบัน คนมีอำนาจเหนือกรรมอาจควบคุมกรรมตนได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่า
	จะต้องควบคุมจิตเจตนาของตนได้ด้วย โดยตั้งมั่นแน่วแน่อยู่ในธรรม เช่น เมตตา สติ ปัญญา เป็นต้น
	อันเป็นส่วนจิต และศีลอันหมายถึงตั้งเจตนาเว้นการที่ควรเว้น ทำการที่ควรทำให้ชอบเขตอันควร ผู้นั้น
	ย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง เหมือนพระจันทร์พ้นจากเมฆหมอกฉะนั้น ทางพระพุทธศาสนา สอนให้ทุกๆ คน
	พิจารณาหลักกรรมเนื่องๆ เพื่อเป็นผู้ไม่ประมาท พยายามละกรรมชั่ว ประกอบแต่กรรมดี ไม่เช่นนั้น
	แล้วก็ไม่มีความจะรักษาโรคทางใจได้เลย แม้พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจะเป็นโอสถรักษาโรค
	ทางใจของผู้ที่ไม่ยอมรับรู้ว่าจะใจของตนมีโรคนั้นก็คือผู้ไม่ยอมรักการรักษา ไม่ยอมรับโอสถของพระองค์
	เขาย่อมเป็นคนทำบาปอันน่าสงสารตลอดไป トラบเทาที่บาปยังไมไผล คนเขลายังเขาใจว่ามีรสหวาน
	แต่บาปให้ผลเมื่อใด คนเขลาที่ย่อมประสพทุกข์เมื่อนั้น คนเช่นนี้พึงย้อนดูตนเองไม่เป็นโรคทางใจอยู่

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า
	มธฺว มณฺ ตี พาลํ ยาว ปาปํ น ปจฺจติ,
	ยทา จ ปจฺจติ ปาปํ อถ ทุกฺขํ นิคฺจจฺติ.
	ตราบเทาที่บาปยังไม่ไผล คนเขลายังเขาใจวามีรสหวาน
	แต่บาปให้ผลเมื่อใด คนเขลายอมประสบทุกข์เมื่อนั้น
	อธิบายความว่า กรรมให้ผลตรงตามเหตุแห่งการกระทำ ตราบเทาที่กรรมแห่งบาปยังไม่
	ให้ผล คนเขลายังเขาใจวามีรสหวาน กรรมนั้นน่าเชื่อถือนักในการให้ผลตรงตามเหตุ ไม่มีอคติด้วย
	อำนาจใดเลย แม้เกิดอยู่ในฐานะที่สุขสบาย ก็มีใช้ว่าไม่จำเป็นต้องนึกถึงกรรม มิใช่ว่าไม่จำเป็นต้องเชื่อ
	กรรม สุขสบายเพียงไร ก็จำเป็นต้องนึกถึงกรรม ถ้าไม่ได้ทำกรรมดีอันควรแก้เหตุแล้ว จะอยู่ในฐานะ
	สุขสบายได้อย่างไร แต่บาปให้ผลเมื่อใด คนเขลายอมประสบทุกข์เมื่อนั้น คนทั้งหลายอื่นๆ อีก
	มากมายหาได้อยู่ในฐานะเช่นนั้น อดอยากยากไร้เข็ญใจกันนักหนา ทำไมเป็นได้เช่นนั้น มีอะไรเป็น
	เครื่องทำให้เป็นไป แม้ไม่ตั้งข้อคิดในเรื่องเช่นนี้เสียเลย ย่อมไม่อาจอบรมปัญญาให้เห็นถูกในเรื่อง
	กรรม และการให้ผลของกรรมได้ ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องสำคัญแก่ทุกชีวิตที่ปรารถนาความสุขสวัสดิ์ บุคคลก็
	ตาม สัตว์ก็ตาม เกิดด้วยอำนาจของกรรม กรรมนำให้เป็นคน และกรรมนำให้เป็นสัตว์ เชื่อไว้ก่อนย่อม
	มีโอกาที่จะพ้นจากความเป็นสัตว์ เพราะเมื่อเชื่อว่ากรรมมีอำนาจถึงเพียงนั้น และหากเขาเข้าใจเรื่อง
	ของกรรมบ้างแล้ว เขาจะกลัวไปถึงชาติในอนาคต เขาจะพยายามไม่ทำกรรมไม่ดี เพราะเข็ดกลัวผล
	ของกรรมที่ทำให้เขาต้องเป็นทุกข์ และถ้าท่านกลัวทุกข์ ท่านไม่รักทุกข์ กลัวบาปก็อย่าทำบาปกรรม
	ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับก็ไม่ทำ ถ้าเป็นคนไม่ดีอยู่ในปัจจุบัน อนาคตจะดีได้อย่างไรเพราะปัจจุบันคือ
	เมล็ดพันธุ์แห่งอนาคตของเราและพลาดพลั้งไปทำกรรมผิดเข้า ก็จะไม่อาจปฏิเสธผลของกรรมได้เลย

	สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่มาใน ขุททกนิกาย อุทาน ว่า
	สเจ ภายถ ทุกขสส สเจ โว ทุกขมปิยํ
	มา กตถ ปาปกํ กम्मํ อาวี วา ยทิ วา รโห.
	ถ้าท่านกลัวทุกข์ ถ้าท่านไม่รักทุกข์
	ก้อย่ำทำบาปกรรม ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับ
	อธิบายความว่า ความรักผู้อื่น เป็นความกลัวที่จะต้องสูญเสีย จึงเป็นเหตุให้หลีกเลี่ยงการทำความ
	ไม่ได้ได้ เป็นผู้ใหญ่ก้อย่ำทำความไม่ดี เป็นเด็กหรือเป็นหนุ่มสาวก้อย่ำทำความไม่ดี แม้รักตัวเองก้อย่ำทำความไม่ดี
	จงทำแต่กรรมดี หรือแม้รักพ่อแม่พี่น้องลูกหลาน ก้อย่ำทำความไม่ดี ผลไม่ดีที่ผู้ทำได้รับนั้นจะทำให้บรรดาผู้ที่รัก
	ตนพลอยกระทบกระเทือนไปด้วย ถ้าเราท่านทั้งหลายกลัวทุกข์ ถ้าท่านทั้งหลายไม่รักทุกข์ ก็ลองนึกถึงใจตนเอง
	เมื่อเห็นผู้ที่ตนรักทำความไม่ดี แม้ผลไม่ดี ยังไม่ทันปรากฏชัด ตนก็ไม่สบายใจ ยิ่งเมื่อได้ผลร้ายเกิดขึ้นสนองผู้ทำ
	กรรม เราผู้มีความผูกพันกับเขา ก็ย่อมเหมือนพลอยได้รับผลร้ายด้วย ถ้าเราทำความไม่ดี ผู้ที่รักเราก็ได้รับผลไม่ดี
	ไปด้วย ทำบุญเขาก็ได้บุญทำบาปเขาก็ได้บาป ดังนั้นก้อย่ำทำบาปกรรม ทั้งในที่แจ้งทั้งในที่ลับ มีความละอาย
	และเกรงกลัวต่อบาป แม้ไม่รักตนเอง ก่อนจะทำอะไรก็ควรนึกถึงใครทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องมีผู้เป็นที่รัก
	อยู่ด้วย ถ้าเราทำความไม่ดีได้รับผลไม่ดี ผู้ที่รักเราและผู้ที่เรารักก็ต้องพลอยได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจ
	ไปด้วยอย่างไม่ยุติธรรม เพราะมิได้เป็นผู้ทำความไม่ดีด้วย แต่ต้องพลอยได้รับผลไม่ดี อาจจะเป็นผลผู้คนที่
	เกี่ยวข้องด้วยได้ กรรมของสัตว์นั้นจะน่าสงสารสักเพียงไหน แต่เมื่อเกิดแล้วก็เลือกไม่ได้แล้วที่จะเกิดเป็นอะไรอื่น
	ถึงอย่างไรก็ตาม ทุกคนมีโอกาสที่จะเลือกชีวิตข้างหน้า ภพภูมิข้างหน้าได้ ถึงทำความดีให้เต็มความสามารถก็
	อย่าละโอกาสที่จะทำความดีเลย นั้นแหละจะเป็นการเลือกภพชาติข้างหน้าสำหรับตนได้ จะเลือกเป็นอะไรก็ได้
	ไม่เป็นอะไรก็ได้ ก็ขึ้นอยู่กับปัจจุบันนี้ที่ทำเอาไว้ เป็นบุญของเราเกิดเป็นคนเป็นมนุษย์ที่สูงกว่าประเสริฐกว่าสัตว์

[illegible]